

QUO VADIS NEONATOLÓGIA ?

ODKAZY MINULOSTI PRE BUDÚCNOŠŤ

IVAN FRÍČ

"QUO VADIS ?"

- **Úvaha o súčasných problémoch**
 - **Čo bolo "predtým" ináč a je možno poučiť sa z negatív a pozitív minulosti ?**
 - **Ako ďalej ? Návrhy a odporúčania z nadhľadu a dlhoročných skúseností**
-

Mílniky vo vývoji slovenskej neonatológie - perinatológie

- ◆ **1955/60 - 1970: VZNIK A ETABLOVANIE NEONATOLOGIE - PERINATOLÓGIE**
- ◆ - stáli pediatri na nov. úsekoch - prvé samostatné novor. úseky - spolupráca s pôrodníkmi : odborná komunikácia, -spoločné prednášky = klinické skúsenosti a osud plodu + novorodenca, nočné neo-služby(1967), I.kongress EAPM Praha (1966)
- ◆ spoločné analýzy úmrtnosti Vsl.reg.SR (1962), postgrad.edukácia (Bezručova - 1. neonat. oddelenie) a regionálne kurzy sestier
- ◆ veľké osobnosti perinatológie = moji učiteľia : Švejcár Houšťek, Poradovský, Poňfuch, Štembera, Rusnák, Sršeň a = životní súputníci: Grossman, Haľamová, Huřfiová - vznik Perinatologickej sekcie SGPS 1970
- ◆ Čs. spolupráca - ÚPMD Praha

Klinická neonatológia 1971 - 1989

- Čs. a medzinárodné kongresy ČsGPS a SPS - spoločné prezentácie klinických skúseností a vývoja novorodencov (V. Karlovice 1971 - Riziková tehotnosť a dieťa - Neonatologické tematické konferencie) Kapitoly neonatologie v Učebnici pôrodnictva 1972/74
- Neo-pracoviská zabezpečujú aj patologických a nedonosených novorodencov - začiatky CNP-CPAP (Duholucký, Vasiľová-Torok,Kahanec)
- Uznanie neonatologickej atestácie (1983) a vznik Neo-sekcie SPS (1983-84)- 1. neo-konferencia 1986 Poprad ! (Bauer, Vasiľová, Čulík, Rosipal,) Rooming.in !
- Budovanie neo-JIS - samostatné neo-oddelenia, začiatky computerizácie, edukácia sestier i lekárov
- Uznanie slovenskej neonatologie medzinárodne - Kongres EAPM Lipsko 1986
- Celoslovenská plošná dotácia prístrojov pre neo-IS (1989)

Budovanie komplexnej neo-ZS a rozvoj medzinárodnej spolupráce 1989 - 2002

- **Samostatné neonat. konferencie - "Neonatologické zvesti" (NZ-1994) - NS-SPS a neo-trojka vo Výbore SPS - Konceptia neonatologie (1994) Čs.-USA edukačné projekty - Učebnice a vedecké knižné publikácie**
- **Budovanie komplexných neo-pracovnísk : Neo-JIRS a súčasne humanizácia (BFHI). Ale aj "ochladenie" spolupráce s pôrodníkmi**
- **Medzinárodné projekty spolupráce - stáže lekárov aj sestier v zahraničí (USA, Švajčiarsko, NSR) - OBSQID: Kvalita perinatálnej ZS (WHO) 1994-2001 prednášky na medzinárodných konferenciách**
- **Návrh diferencovanej neo-starostlivosti SR a regionalizácie = Perinatologické centrá SR (1997)**
- **Založenie Sekcie sestier pracujúcich v neonatológii pri NS-SPS (1998)**

Súčasnosť neonatológie SR 2002 +

- **Neonatologické kliniky - sieť Perinatologických centier - neonatologia v prae- aj v postgraduálnom vzdelávaní - habilitácie a vedecký výzkum - pravidelné odborné konferencie s medzinárodnou účasťou a v zahraničí - knižné neo - publikácie**
- **Medzinárodná spolupráca (ÚENPS - EAPM a zahraničné stáže lekárov aj sestier)**
- **Vysokoškolské vzdelanie sestier a rozvoj aktivít sester skej organizácie - pravidelné konferencie**
- **Konceptia neonatologie 2006 a neonatologia ako samostatný medicínsky odbor (hlavný odborník)**
- **Spolupráca, rozvoj občianskych a rodičovských organizácií (Malíček a ďalšie)**
- **Ale aj : negatívny dosah ekonomickej - spoločenskej a morálnej krízy na zdravotnícky systém**

KRÍZA SPOLOČNOSTI

Dôsledky v zdravotníctve : manažmentové-organizačné

- Dane a odvody sa neplatia v plnej výške - štát hospodári neefektívne - zdravotníctvo neprioritné
- Neochota (neschopnosť?) štátu efektívne rozdeliť celkový budget (veľa medzistaníc, rodinkárstvo, stranický lobbizmus), rozdiely v zmluvách so ZP
- platby sú formované zhora a nie podľa skutočných nákladov - zmluvy ZP sú s poskytovateľmi ZS (nemocnice) a nie adresné (=pracovisko, klient)
- nedodržiavajú sa zásady regionalizácie-centralizácie neo-ZS s významnými medziregionálnymi rozdielmi
- oneskoruje sa definícia indikovanej, plne hradenej ZS
- oneskorenie uvedenia DRG a efektívneho eHealth do praxe vyhovuje "lovení v mútnej vode"

Dôsledky v zdravotníctve: ekonomické a eticko-morálne

- vedecko-technický pokrok medicíny predražil IRS
- ZS sa stala tovarom a cieľom viac zisk ako kvalitná, ústavou garantovaná služba pre občanov
- Ústavne garantovaný, ale nedostatočne kontrolovaný systém financovanie ZS cez zdravotné poisťovne = podfinancovanie nehradí indikované náklady na ZS
- Nedocenené spoločenské postavenie a finančné ohodnotenie zdravotníkov
- nedobré pracovné a medziludské vzťahy, neistota
- nedodržiavanie zákonných noriem v praxi - nízka vymožiteľnosť práva - lobbizmus a korupcia (rodina, priatelia a straníckí súputníci) - homo homini lupus !
- významné medziregionálne rozdiely

Problémy neonatológie 1.

- Nerešpektovanie významu perinatálneho obdobia pre kvalitu života novej generácie zo strany štátu a tým nedocenenie spoločenského postavenia a finančného ohodnotenia neo-ZS a zdravotníkov
- Ochladenie vzťahov s pôrodníkmi - perinat. princíp
- Zdanlivý rozpor medzi snahou o humanizáciu (MBFHI) a využívanie sofistikovaných metód neo-IRS
- zhoršenie vekovej štruktúry lekárov aj sestier
- významné medziregionálne rozdiely v SR - reálna aplikácia princípu regionalizácie a centralizácie
- oneskoruje sa skutočné - efektívne uplatnenie IT v praxi : odbremenenie od administratívnej práce, ujednotenie dokumentácie a automatické generovanie výkazníctva, prepúšťacích správ, hlásení, využitie v edukácii, komunikácii pracovísk - internet

Problémy neonatológie 2. Vzdelanie – kompetencie – edukácia Ošetrovateľstvo

- **Prevzali sme rigidne – nerešpektujúc podmienky normy pre vzdelanie – kvalifikáciu sestier (Bc., Mgr.) ale v praxi sa to neodráža v diferenciacii sestier : náplň práce, kompetencie v rozhodovaní, finančné ohodnotenie (= pomocná sestra – kvalifik. Sestra – sestra špecialistka – vedúca pracovníčka)**
- **Nevenuje sa dostatok pozornosti praktickej výuke = uplatnenie teoretických vedomostí v praxi – skills (ani v praegraduálnej ani v postgraduálnej edukácii)**
- **Nejednotnosť vo filozofii ošetrovateľskej starostlivosti: “sesterská diagnóza” – “sesterská dokumentácia” – “sesterské prepušťačie správy” –**
- **Definícia a usmerňovanie výkonov neo-ZS – guideliney protokoly, regionálna kontrola a spolupráca**

Ponaučenia z minulosti pre budúcnosť Ako ďalej ?

- **Renesancia perinatologického princípu**
- **Vzdelanie a vzdelávanie (kvalifikácia a edukácia) :**
 - **Reforma praegraduálneho vzdelania - viac praxe**
 - **Pravidelná postgraduálna edukácia (CME) a usmernenia odb. spoločnosti: guideliney, konferencie ...**
- **Diferenciácia náplne práce a kompetencie sestier a následná diferenciacia ohodnotenia**
- **Ujednotenie filozofie lekárskej a sesterskej diagnózy a dokumentácie**
- **Humanizácia (M-BFHI) a súčasne skĺbenie poznatkov o fyziológii a patofyziológii perinatálneho obdobia s progressívnou a sofistikovanou neo – IRS**
- **Zameranie na aktívny skrining možných porúch ešte v predklinickom období**

Ponaučenia z minulosti pre budúcnosť Akodalej ?

- **Aktivizovať snahu o uznanie významu perinatológie - neonatológie pre kvalitu života novej generácie a za zlepšenie spoločenského postavenia a ekonomického ohodnotenia lekárov a sestier**
- **Prispieť k efektívnemu manažmentu zdravotníctva : optimálna regionalizácia neo-ZS a skorá realizácia DRG**
- **Urýchlenie skutočnej informatizácie zdravotníctva : eHealth - zníženie administratívneho zaťaženia , automatické výkazníctvo - relevantné databázy ako podklady pre analýzu kvality a výsledkov práce - pre komunikáciu, spoluprácu pracovísk a medzinárodnú spoluprácu i vzdelávanie**
- **Spolupráca s občianskými a rodičovskými podpor. organizáciami a súčasne odmietnutie laického zasahovania do odbornej činnosti**